

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. RvVb/A/1516/1179 van 7 juni 2016
in de zaak en 1314/0344/A/2/0266

In zake: de **stad AARSCHOT**, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Wim MERTENS
kantoor houdende te 3580 Beringen, Paalsesteenweg 81
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het departement RWO, afdeling Vlaams-Brabant

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Philippe DECLERCQ
kantoor houdende te 3320 Hoegaarden, Gemeenteplein 25
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen-
de partij:*

de bvba **WIJNKASTEEL HAKSBERG**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Koen GEELEN en Bernard VANHEUSDEN
kantoor houdende te 3500 Hasselt, Gouverneur Roppesingel 131
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 29 januari 2014, de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO, afdeling Vlaams-Brabant van 13 december 2013, waarbij aan de tussenkomen- de partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het bouwen van twee windturbines (WT1 en WT2) en wordt geweigerd voor de bouw van een derde windturbine (WT3).

De bestreden beslissing heeft betrekking op de percelen gelegen te 3390 Tielt-Winge en 3200 Aarschot, Kasteelweg 4/ groenweg zn, met als kadastrale omschrijving Tielt-Winge afdeling 1, sectie A, nummer 1 en Aarschot, afdeling 5, sectie F, nummers 296B, 315H en 310D.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend. De tussenkomenende partij heeft een schriftelijke uiteenzetting ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare zitting van 12 april 2016, waar de vordering tot vernietiging werd behandeld.

Kamervoorzitter Hilde LIEVENS heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Joris GEBRUIERS die *loco* advocaat Wim MERTENS verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Thijs VAN DEN AUDENAERDE die *loco* advocaat Philippe DECLERCQ verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Wouter MOONEN die *loco* advocaten Koen GEELEN en Bernard VANHEUSDEN verschijnt voor de tussenkomenende partij, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (Procedurebesluit) zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de VCRO en van het Procedurebesluit hebben betrekking op deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. TUSSENKOMST

De bvba WIJNKASTEEL HAKSBERG verzoekt met een aangetekende brief van 26 maart 2014 om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de tweede kamer heeft met een beschikking van 22 april 2014 de tussenkomenende partij toegelaten om in de debatten tussen te komen.

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

Het verzoek tot tussenkomst is ontvankelijk.

IV. FEITEN

Op 4 juli 2013 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomenende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het plaatsen van een windturbinepark bestaande uit 3 windturbines en 3 middenspanningscabines”*.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 7 november 1978 vastgestelde gewestplan ‘Aarschot-Diest’, gelegen in agrarisch gebied (WT2 en WT3) en in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. (WT1)

De percelen zijn niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet-vervallen verkaveling.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek georganiseerd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tielt-Winge van 3 april 2013 tot en met 3 mei 2013, worden 14 bezwaarschriften ingediend waaronder 1 pamflet met 1560 exemplaren.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek georganiseerd door het college van burgemeester en schepenen van de stad Aarschot van 12 augustus 2013 tot en met 11 september 2013, worden 1624 bezwaarschriften ingediend.

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 21 augustus 2013 een ongunstig advies uit

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling brengt op 23 augustus 2013 een ongunstig advies uit.

Het Agentschap Wegen en Verkeer brengt op 27 augustus 2013 een deels gunstig en deels ongunstig advies uit. Het Agentschap adviseert ongunstig voor de aanleg van de toevoerweg en adviseert gunstig voor de inplanting van de windturbines en de middenspanningscabines.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed brengt op 30 augustus 2013 een ongunstig advies uit.

De FOD Mobiliteit en Vervoer brengt op 19 september 2013 een voorwaardelijk gunstig advies uit met als voorwaarde dat de tiphoogte van de windturbines wordt aangepast.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Aarschot verleent op 30 september 2013 het volgende ongunstig advies:

“ ...

TOETS GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening conform de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

art. 4.3.1.: De overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld met inachtneming van volgende beginselen:

Het aangevraagde is niet gelegen in een BPA, RUP of VERKAVELING en is als dusdanig onderhevig aan de algemene stedenbouwkundige voorschriften van het gewestplan. Overeenkomstigheid van de aanvraag met het algemeen plan van aanleg, gewestplan Aarschot Diest K.B. 07/11/2013:

De vergunbaarheid van windturbines in agrarisch gebied wordt bepaald via artikel 4.4.9 van de VCRO:

(...)

WT2 en WT3 zijn vergunbaar op basis van bovenvermeld artikel.

WT1 is gelegen in agrarisch gebied met waardevol karakter. De overdruk van 'waardevol karakter' werd echter niet mee opgenomen in de concordantielijst zoals hierboven vermeld waardoor kan worden geconcludeerd dat de inplanting van windturbines in agrarisch gebied met landschappelijk waardevol karakter, niet vergunbaar is. In dit verband werden door de raad voor vergunningenbetwisting reeds tussenarresten geveld en zijn er gelijkaardige procedures nog hangende. Het college van burgemeester en schepenen besluit om het meest voorzichtige standpunt in te nemen en WT1 niet te vergunnen steunend op bovenvermelde argumentatie.

Overeenkomstigheid met de omzendbrief EME/2006/01 - R0/2006/02:

1. Ruimtelijke bundeling

De aanvraag voldoet deels aan het concept van ruimtelijke bundeling doordat het gelegen is palend aan een grote lijninfrastructuur van de E314. WT2 en WT3 gelegen in een open landschap. WT1 is gelegen in een lager gelegen deel en is ingesloten door een woongebied in het noorden en de E314 in het zuiden. Het landschap heeft hier een kleinschaliger karakter en de inplanting van de turbine in deze zone is niet op schaal van het landschap.

2. Grondgebruik:

In de aanvraag worden er op de inplantingsplannen geen maten weergegeven waaruit de effectieve inplanting van de turbines en de cabines op het terrein kan afgeleid worden.

De toestemmingen van de betrokken grondeigenaars zijn tevens niet toegevoegd bij de aanvraag (ook in de bezwaarschriften werd hierop gealludeerd). Gezien deze laatste onzekerheid en gezien de grote impact van de inplanting van de turbines op de omgeving (geluid, schaduw,...) is het essentieel om over de nauwkeurige inplanting van de turbines te kunnen beschikken.

3. Wonen:

De dichtstbijzijnde woningen zijn gelegen op ca 200m van de WT2 en WT3.

Ten aanzien van de 12 zonevrije woningen gelegen ter hoogte van WT3 langs Oudenbos en Groenweg, kan geconcludeerd worden dat WT3 te kort is ingeplant en een aanzienlijke impact heeft op deze woningen.

Ook de inplanting van WT1 ten opzichte van de zonevrije woningen langs Oudenbos en het woongebied met landelijk karakter, wordt eveneens als te kort beschouwd en te veel impact op deze woningen.

4. Landbouw:

Geen van de 3 windturbines brengt het agrarisch gebruik van de landbouwgrond in het gedrang.

5. Landschap:

Er wordt een aansluiting voorzien bij de lijninfrastructuur van de E314 dewelke een bestaande grootschalige infrastructuur is die reeds het landschap ter plaatse aangetast heeft. Er is geen sprake van een gaaf of intact landschap met voornamelijk cultuurhistorisch waardevolle karakteristieken. Het is echter wel zo dat de E314 ter hoogte van Rillaar optimaal geïntegreerd is in het glooiende landschap en dat deze infrastructuur van buitenaf weinig opvalt. Het voorzien van windturbines langs deze infrastructuur benadrukt dan weer de aanwezigheid van de lijninfrastructuur die op dit moment goed geïntegreerd is in de omgeving.

De 3 windturbines hebben tevens een landschappelijke impact die veel verder draagt dan de directe omgeving. De landschappelijke invloedszone is zeer groot gezien dat WT2 en WT3 hoger gelegen worden ingeplant en dat deze worden voorzien de noordelijkste heuvelrug van het Hageland waardoor deze van ver in de Zuiderkempen (noordelijk van de site) en omstreken zichtbaar zullen zijn.

Voorliggende aanvraag ontbreekt aan een bovenlokaal afwegingskader waaruit blijkt dat de keuze van de locatie voor de inplanting van deze windturbines de beste locatie is langs de E314. In het gebied zijn er geen andere constructies die qua schaal aansluiten op de schaal van de windturbines.

Gezien er langs de E314 richting Hasselt, er in totaal al 10 windturbines gebouwd werden ter hoogte van Bekkevoort, Assent en gezien voorliggende aanvraag voorziet in 3 windturbines op een beperkte afstand van de windturbines in Bekkevoort, Assent, kan dit aanzien worden als één windturbinepark en dient er voor voorliggende aanvraag een MER te worden opgemaakt.

Op basis van bovenstaande motivering wordt geconcludeerd dat het project geen rekening houdt met de bestaande toestand van de omgeving en dat het een negatieve impact heeft op de gewenste ontwikkelingen van de aangrenzende terreinen. De aanvraag brengt de goede ruimtelijke ordening in de bestaande omgeving in het gedrang.

Algemene conclusie:

Aldus besluit het College van Burgemeester en Schepenen tot het afleveren van een ONGUNSTIG ADVIES over voorliggende stedenbouwkundige aanvraag.

...

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tielt-Winge verleent op 8 oktober 2013 het volgende ongunstig advies:

“ ...

1) Duurzame ruimtelijke ontwikkeling - bundeling als fundamenteel uitgangsprincipe

Door de windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van een clustering van windturbines.

Het clusteringsprincipe kan als volgt worden geoperationaliseerd:

- Er moet in eerste instantie gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van of in de stedelijke gebieden/netwerken en de kernen van het buitengebied. In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Tielt-Winge, goedgekeurd door de bestendige deputatie van provincie Vlaams-Brabant op 1 mei 2009, worden in het bindend gedeelte Houwaart, Kipzegem, Kraasbeek, Meensel en Roeselberg geselecteerd als kern in het buitengebied. Geenszins is het mogelijk te interpreteren dat de voorgestelde inplantingslocatie hieronder begrepen wordt. Sterker nog, de inplanting van de windturbines zou de basisbestemmingen ernstig in het gedrang brengen op basis van volgende uiteenzettingen.

Ter hoogte van de windmolen 1 op het grondgebied van Tielt-Winge betreft het een landelijke omgeving waar, het woonlint langs de Haksbergstraat en de kasteelomgeving Haksberg deel van uit maken. Het is een locatie die vrij geïsoleerde ligging heeft ten opzichte van de rest van het dorp. Dit blijkt, ook door de toegangswegen van het gebied zijnde wegen met een geasfalteerde breedte van 3 meter. Ter plaatse zijn de zichten op het achterliggend groen en de aanwezige landbouw kenmerkend voor de omgeving. Opmerkelijk is het reliëf van de ijzerzandsteenheuvels. Bijgevolg zou de (be-)leefbaarheid van het gebied ernstig aangetast worden indien ter plaatse een windmolen zou ingeplant worden. Het gebied is onvoldoende draagkrachtig om dergelijk project te huisvesten.

De windmolens op het grondgebied van de stad Aarschot situeren zich ter hoogte van de Groenweg, Miskruisstraat en Berkendreef. Wat betreft de Miskruisstraat kan men spreken van landelijk woonlint, gegroeid vanuit een verspreid gelegen bebouwing, maar van een echte kern kan in deze nederzettingstructuur niet gesproken worden, er is eerder sprake van een strip van bebouwing in het open landschap.

De Groenweg wordt gekenmerkt door verspreid liggende bebouwing gelegen in de open ruimte. Hier én der zijn er verkavelingen in het agrarisch gebied, het gaat dan niet om zonevreemde woningen maar om woningen onderworpen aan de voorschriften van hun verkaveling. Ter plaatse worden geen andere functies toegestaan dan wonen. Het is een locatie die vrij geïsoleerde ligging heeft ten opzichte van de rest van het dorp. Dit blijkt ook

door de toegangswegen van het gebied zijnde wegen met een geasfalteerde breedte van 3 meter.

In het noorden van de gemeente werd voor de goedkeuring van het gewestplan een verkaveling goedgekeurd in het Mierenbos. Het gaat hier om grote percelen met residentiële woningen. Op het gewestplan werd dit gebied bestemd als natuurgebied. Het boskarakter moet ter plaatse behouden en versterkt worden.

Bijgevolg zou de (be-)leefbaarheid van het gebied ernstig aangetast worden indien ter plaatse windmolens zouden ingeplant worden. Het gebied is onvoldoende draagkrachtig om dergelijk project te huisvesten.

Vermindering van de woonkwaliteit kan vermeden worden door te streven naar een bundeling rekening houdend met het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen. De reikwijdte van het geïmagineerde gebied is onvoldoende vermits het hier nog gaat om een kern in het buitengebied of om stedelijk gebied. Het principe van clustering kan met andere woorden niet resulteren in een windturbinepark naast een gebied gekenmerkt door verspreid liggende bebouwing en een woonlint.

In een gebied zoals hierboven omschreven waar de nadruk ligt op een landelijke, gemoedelijke en informele woonsfeer, die niet geselecteerd is als woonkern in het buitengebied is de inplanting van windmolens geenzins mogelijk. Er is onvoldoende draagkracht, zowel ruimtelijk als maatschappelijk om een dergelijk project toe te laten in gemeente. Tiel-Winge is immers een landelijke gemeente in het buitengebied waar het behoud van de openheid, het beperken van de toenemende 'verstening' van het landschap, het herwaarderen van de landschappelijke beleving en het behoud van de panoramische zichten primeert. De kernidee van de gemeente omtrent de gewenste ruimtelijke structuur is het wonen, werken en ontspannen in een kwaliteitsvolle open en landelijke ruimte.

- Een technisch haalbare locatie in de open ruimte kan worden onderzocht indien er naar een zo groot mogelijke ruimtelijke bundeling wordt gestreefd met andere infrastructuur, bij voorkeur grotere lijninfrastructuur, die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact heeft en een bijkomende markering kan betekenen.

-Het is inderdaad zo dat de windturbines ingeplant worden langs de E314. Het is echter foutief te stellen dat de E314 ter plaatse een belangrijk ruimtelijk-landschappelijk en visuele impact heeft. Ter plaatse is de autostrade weinig zichtbaar, vermits deze ingekapseld is in een bedding welke tevens een broodnodige buffer is voor de omgeving. Dankzij de inbedding wordt de overlast voor de omwonenden merkelijk ingeperkt, hierbij denken we in eerste instantie vooral aan geluidshinder, maar ook visuele hinder. De negatieve effecten van de autostrade zijn ook geen constant gegeven, de geluidsoverlast is gekoppeld aan de piekmomenten tijdens de werkweek. Hierbij dienen we ook in rekening te brengen dat de verlichting in de late avond tot de vroege ochtend gedoofd wordt.

De windmolens op zich zouden dus een absolute markering van het landschap met zich meebrengen gelet op de horizontaal ingebedde autostrade die verdoken en ingepast ligt in het landschap.

Kortom is het project ruimtelijk onaanvaardbaar in de omgeving, gezien deze niet past binnen de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied:

- Het project sluit niet aan bij de schaal en de opbouw van het landschap
- De omvang van het project tast de structuur en de essentiële functies van het buitengebied aan

Aan de voorwaarde van duurzame ruimtelijke ontwikkeling wordt niet voldaan.

2) Grondgebruik

Het moet de bedoeling zijn zoveel mogelijk bestaande wegen en paden te gebruiken, zowel voor de aanvoer van materiaal als voor onderhoud. De voorgestelde locatie heeft een vrij geïsoleerde ligging ten opzichte van de rest van het dorp. Dit blijkt ook door de toegangswegen van het gebied zijnde wegen met een geasfalteerde breedte van 3 meter. Men stelt in de lokalisatienota dat de aanleg van nieuwe verharde toegangswegen en de verbreding van bestaande toegangswegen nodig is. De aanleg van nieuwe wegen vormt alweer een aantasting van de openheid van het agrarisch gebied. Mogelijk zullen er klein landschapselementen uit het landschap moeten verdwijnen om deze werkzaamheden mogelijk te maken. De gemeente streeft er echter naar om de kleine landschapselementen te behouden en beter te beheren.

Er kan best een regeling getroffen worden over de ontmanteling van de turbine na buitendiensttreding; over sloopplicht na negatieve revisie en dergelijke. Hierover is geen enkele vorm informatie terug te vinden, ook niet over welke turbineleverancier of onderhoudsfirma de werking en de veiligheid van de windturbine zal garanderen. Dit is echter toch een wezenlijk veiligheidsaspect voor het turbinepark en vooral voor de omgeving.

Aan de voorwaarde omtrent grondgebruik wordt niet voldaan.

3) Wonen

Er wordt in de lokalisatienota enkel melding gemaakt van de afstand tussen de windmolen en de E314, niet wat de afstand is tussen de windmolen en de dichtstbij zijnde woningen. Het is niet duidelijk hoe men er dan zeker kan van zijn dat er rekening gehouden is met 'de maximale afstand tot de naburige woon-, woonuitbreidingsgebieden en zonevreemde woningen om eventuele overlast, veroorzaakt door geluid en slagschaduw van de windturbine tot het minimum te beperken'. Er wordt enkel, maatvoering opgegeven voor wat betreft de dichtstbijzijnde woningen in woongebied zijn, niet voor wat de dichtstbijzijnde zonevreemde woningen betreft. In de omzendbrief staat thans, onder meer voor het berekenen van de geluidsimpact, vermeld dat het specifieke geluid moet bepaald worden in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied. Het is daarbij ook onaanvaardbaar geen rekening te houden met de plaatselijke zonevreemde woningen, gezien de basisrechten die zonevreemde woningen genieten op basis van artikel 4.4.10 en volgende van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Tevens zijn er in de omgeving nog enkele woningen gelegen in een goedgekeurde verkaveling daterend van voor het gewestplan, deze ressorteren onder de voorschriften van de goedgekeurde verkaveling, in dit geval is er zelfs geen sprake van zonevreemdheid.

Op het kaartmateriaal staan ook enkel de woongebieden aangeduid. De al dan niet zonevreemde woningen -zoals hoger uiteengezet- worden niet aangestipt.

Aan de voorwaarde omtrent wonen wordt niet voldaan of het dossier is alleszins 'magertjes' wat betreft dit punt.

4. Landschap

In een landelijke omgeving zoals de geplande site wordt het turbinepark eerder als contrasterend ervaren. Ze tasten de weidsheid en openheid van het landschap aan. Het is inderdaad zo dat de windturbines ingeplant worden langs de E314. Het is echter foutief te stellen dat de E314 ter plaatste een belangrijk ruimtelijk-landschappelijk en

visuele impact heeft. Ter plaatse is de autostrade weinig zichtbaar, vermits deze ingekapseld is in een bedding welke tevens een broodnodige buffer is voor de omgeving. Dankzij de inbedding wordt de overlast voor de omwonenden merkelijk ingeperkt, hierbij denken we in eerste instantie vooral aan geluidshinder, maar ook visuele hinder. De negatieve effecten van de autostrade zijn ook geen constant gegeven, de geluidsoverlast is gekoppeld aan de piekmomenten tijdens de werkweek. Hierbij dienen we ook in rekening te brengen dat de verlichting in de late avond tot de vroege ochtend gedoofd wordt. De windmolens op zich zouden dus een absolute markering van het landschap met zich meebrengen gelet op de horizontaal ingebedde autostrade die verdoken en ingepast ligt in het landschap.

5. Geluidsimpact

Voor het onderdeel geluidsimpact kan men nog niet spreken van exacte gegevens vermits men het type windmolen dat men effectief zou plaatsen nog niet bepaald heeft.

De omzendbrief EME/2006/1 - R0/2006/02 legt op dat wanneer de afstand tot woningen kleiner of gelijk aan 250 meter is, bepaalde richtwaarden moeten gehanteerd worden. Het specifieke geluid dient bepaald te worden in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied. Er dient een toetsing te gebeuren aan de milieukwaliteitsnormen voor geluid in open lucht..

De vooropgestelde richtwaarden worden over het algemeen net niet en in sommige gevallen wel overschreden. In de lokalisatienota wordt vermeldt dat de windturbine slechts de helft van de tijd nauwelijks hoorbaar zijn. Men kan er vanuit gaan dat de omwonenden de overige helft van tijd heel wat overlast zullen ervaren. Men verwacht voor elk geselecteerd type een overschrijding van de sectorale milieuvoorwaarden voor de avondperiode en de nachtperiode of van 19u tot 7u, met andere woorden een gegarandeerde overschrijding van de aanvaardbare norm op het moment wanneer de overlast het meest merkbaar zal zijn voor de bewoners.

Bijkomend maakt men ook hier de vergelijking met de aanpalende E314. Onterecht, de overlast van geluid van de E314 is slechts aanwezig tijdens de piekmomenten van de ochtend- en avondspits.

Om de overlast in te perken stelt men voor te werken met een 'noise mode', dit betekent dat men bij windsnelheden die overeenstemmen met een te hoog geluidsvermogeniveau het vermogen van de turbine en dus ook het geluidsvermogeniveau kan beperken. Zelfs met deze remediërende maatregel dient er geconcludeerd te worden dat men maar nipt de aanvaardbare norm haalt, voor het pand gelegen te Groenweg 5 is het geluid 's nachts exact gelijk aan de acceptabele richtwaarde. Aan de voorwaarde omtrent geluidsimpact is niet voldaan.

6) Slagschaduw-lichtreflecties

Naast de statische schaduw veroorzaakt door de mast van de windturbine, ontstaat er ook een dynamische schaduwvorming ten gevolge van de draaiende wieken. Door de bewegende rotor van een windturbine wordt er op bepaalde plaatsen en in bepaalde omstandigheden rondom de locatie van de windturbine hinder ondervonden van schaduweffecten.

Bij de beoordeling van de slagschaduwhinder wordt een maximum van 30 uur effectieve slagschaduw per jaar binnen in de bewoonde woning aanvaardbaar geacht. Indien het slagschaduweffect hoger ligt, dient onderzocht te worden in hoeverre remediërende maatregelen kunnen worden genomen (bijvoorbeeld aangepaste zonwering, coating op ramen,...). Voor bijna alle slagschaduwgevoelige objecten -woningen- wordt deze richtwaarde ruimschoots overschreden, er zijn zelfs simulaties die tot drie maal de toegestane richtwaarde voorspellen. In de lokalisatienota wordt slechts vermeld dat om de hinder van slagschaduw voor de woningen tot het minimum te beperken, de windturbines

zullen uitgerust worden met een automatische stilstand module. Echter kan men over de effectieve slagschaduw nog geen exacte uitspraak doen, deze zal men in de zones nog verder dienen op te meten.

Het is onacceptabel dit project in te planten en de omwonenden de negatieve slagschaduweffecten te laten ondergaan terwijl men gedurende twee jaar deze effecten zal bestuderen en dan pas remediërende maatregelen zal voorstellen.

Er dient ook rekening gehouden te worden met de verminderde opbrengst van zonne-energie installaties op de woningen in de omgeving. Hiervoor zal een vergoeding gegeven worden, over de omvang van deze vergoeding is niets bekend.

Aan de voorwaarde van slagschaduw-lichtreflecties is niet voldaan.

7) Veiligheid

Er kan best een regeling getroffen worden over de ontmanteling van de turbine na buitendiensttreding, over sloopplicht na negatieve revisie en dergelijke. Hierover is geen enkele vorm informatie terug te vinden, ook niet over welke turbineleverancier of onderhoudsfirma de werking en de veiligheid van de windturbine zal garanderen. Dit is echter toch een wezenlijk veiligheidsaspect voor het turbinepark en vooral voor de omgeving.

8) natuur

De site is op ongeveer een kilometer gelegen van het VEN-gebied 'Het Walenbos' en Habitatrichtlijngebied 'Valleien van de Winge en de Motte met valleihellingen'. Hierbij wordt in de kantlijn geplaatst dat het gebied volgens de ecokwetsbaarheidssysteem beleidsplannen omschreven wordt als IVON-waardig.

De inplantingsplaats van windturbine 1 leunt aan tegen diverse biologische zones. Het kasteelpark wordt omschreven als biologisch waardevol door de aanwezigheid van soortenrijk permanent cultuurgrasland met relictten van halfnatuurlijke graslanden en een bomenrij met dominantie van zomereik. Een aanpalende zone wordt omschreven als een complex van biologisch waardevolle en minder waardevolle elementen door een bomenrij met dominantie van beuk, een bomenrij met dominantie van Amerikaanse eik en een bomenrij met dominantie van tamme kastanje.

9) Bijkomend, de turbines op zich

Er is nog steeds geen keuze gemaakt welk type windmolen zal geplaatst worden, er is dus geen enkele garantie dat de vooropgestelde parameters die vooropgesteld worden in de lokalisatienota zullen worden gerespecteerd.

Het te kiezen type windmolen omschreven als uitgerust met 3 wieken, die draaien bij een laag toerental. Traag draaiende turbines worden als 'statiger' en minder storend ervaren dan de snel draaiende turbines. Het is niet duidelijk of de informatie die gegeven wordt over de windturbinetypes correct is vermits er verder in de lokalisatienota vermeld wordt dat de windturbine bij lage windsnelheden werkt aan een lager toerental en bij hoge windsnelheden aan een hoger toerental om het rendement van de windturbine te optimaliseren. De windturbines zullen dus zeker als storend in het landschap ervaren kunnen worden."

Besluit:

Ongunstig advies

..."

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 19 november 2013 een bijkomend advies uit dat ongunstig is voor de inplanting van WT1 en voorwaardelijk gunstig is voor WT2 en WT3.

De verwerende partij beslist op 13 december 2013 de stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden. De verwerende partij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

**EVALUATIE VAN DE BEZWAREN INGEDIEND IN AARSCHOT EN TIELT-WINGE
DOOR DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR.**

(...)

De clichering voor windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied is mogelijk, net omdat dergelijk gebied slechts een overdruk is van het agrarisch gebied. Dit blijkt zonder twijfel uit de parlementaire voorbereidingen, zoals in de eerste aanvullende nota geciteerd en toegelicht. Er wordt geconcordeerd met de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw", zoals in artikel 7.4.13 VCRO aangeduid.

Eens er sprake is van clichering worden de bepalingen van de categorie landbouw uit de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 van toepassing.

In gevolge deze standaardtypebepaling voor de categorie van gebiedsaanduiding landbouw zijn windturbineparken toegelaten voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de bestemming niet in het gedrang brengen en op voorwaarde dat de mogelijke effecten van de inplanting in een localisatienota worden beschreven en geëvalueerd.

In die gevallen speelt de aard van de voorschriften van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied geen verdere rol meer. Er kan niet worden aangenomen dat de bepalingen van het Inrichtingsbesluit bovenop de standaardtypebepalingen die gelden voor de vergelijkbare categorie van gebiedsaanduiding (landbouw) zouden moeten toegepast.

Volledigheidshalve kan worden aangestipt dat het voorschrift landschappelijk waardevol agrarisch gebied een loutere overdruk bevat van het bestemmingsvoorschrift "agrarisch gebied" en derhalve niet anders dan als een bestemmingsvoorschrift moet worden beschouwd.

Het voorschrift "agrarisch gebied", met in overdruk de aanwijzing "landschappelijk waardevol", is bepaald in het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (verder "het Inrichtingsbesluit").

(...)

De landschappelijk waardevolle agrarische gebieden zijn dus louter een nadere aanwijzing van het agrarisch gebied. Het loutere feit dat een nadere aanwijzing, in overdruk, wordt gegeven aan het agrarisch gebied maakt niet dat een "landschappelijk waardevol agrarisch gebied" geen bestemmingsvoorschrift meer zou inhouden. Het Inrichtingsbesluit heeft duidelijk tot doel om de bestemming en het gebruik van de grond vast te leggen.

Met het vastleggen van de bestemming agrarisch gebied en meer bepaald in overdruk het landschappelijk waardevol karakter ervan, wordt overgegaan tot het zoneren van zekere activiteiten, handelingen en maatschappelijke functies die in dat specifieke bestemmingsgebied kunnen worden toegelaten.

Het voorschrift van landschappelijk waardevol agrarisch gebied werd door de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen reeds trouwens als bestemmingsvoorschrift aangeduid:

(...)

Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied kan niet anders dan als bestemmingsvoorschrift wordt beschouwd.

Uit de voorbereidende werken bij artikel 4.4.9.§2 VCRO' blijkt trouwens dat voor de definitie van bestemmingsvoorschrift zoals in artikel 4.4.9. VCRO opgenomen, verwezen wordt naar het (huidige) artikel 4.1.1., 1° VCRO :

(...)

Hoger bleek dat artikel 1, §1, tweede lid van het Inrichtingsbesluit net aangeeft dat de gewestplannen de bestemmingsgebieden worden aangegeven, met de in hoofdstuk II aangegeven nomenclatuur, dus ook agrarisch gebied, met in overdruk de aanwijzing landschappelijk waardevol gebied. '

Er kan dan ook van deze bestemming worden afgeweken in het kader van artikel 4.4.9. §1, eerste lid VCRO.

Artikel 4.4.9 VCRO noch artikel 7.4.13 VCRO zijn geschonden.

Bovendien stelt de Raad van State in twee recente arresten d.d. 10 oktober 2013, nr. 225.044, Valckenier en 10 oktober 2013, nr. 225.045, gemeente Denderleeuw, dat een landschappelijk waardevol agrarisch gebied een agrarisch gebied is, dat in overdruk als landschappelijk waardevol wordt bestempeld. De niet expliciete vermelding hiervan in de concordantietabel doet hieraan geen afbreuk. Omdat in artikel 4.4.9 §2, eerste lid, VCRO het woordje 'alleszins' opgenomen werd, kan volgens de RvS aan de concordantietabel geen exhaustieve draagwijdte worden toegekend. Hieruit volgt dat artikel 4.4.9 VCRO niet uitsluit om windturbines te vergunnen in de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden.

Het bezwaar wordt derhalve niet weerhouden.

.....

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Artikel 4.3.2 §2 van de VCRO bepaalt het volgende:

De overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld met inachtneming van volgende beginselen:

(...)

Het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt algemeen voor de inplanting van windturbines verfijnd in het principe van de plaatsdeling. Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat dan ook naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines, zoals in casu.

De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelingsprincipe. In de eerste plaats moet er gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, zijnde grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten zoals bijvoorbeeld (zee)havengebieden.

Het project situeert aan de noordzijde van de E314. Het landschap is er sterk glooiend. Her en der komt verspreide of in clusters vervatte bebouwing voor:

- Oostelijk/zuidelijk van het project, de woningen langs de Galgenberg, vanaf ongeveer 200 m afstand;
- Noordelijk van het project de landbouwloods langs de Oudenbos op circa 150 m gelegen; woningen langs de Oudenbos ter hoogte van de plaats "Aarschot" op ca. 200 m afstand;
- Het kasteel op het domein Haksberg, op ongeveer 280 m afstand;
- De woningen in het gehucht Oudenbos, vanaf ongeveer 380 m afstand, gelegen in een 50 m diep woongebied met landelijk karakter;
- Zuidelijk van het project, aan de overzijde van de E314, de woningengroep in de Mierenbos op 390 afstand in natuurgebied. Verderop westelijk aan diezelfde zijde, doch nog steeds ter hoogte van het project, verspreid ingeplante woningen langs de Berkendreef, vanaf 300 m;

- Oostelijk van het project, vanaf 300 m afstand, de afrit Tielt-Winge;
- Langs de snelweg aan de noordwestelijke hoek met de afrit staan gsm mast en een carpool-parking;

Op grotere afstanden, vanaf 500 m, komt bebouwing voor langs de N258 (afrit noordelijke richting), vanaf 300 m op de plaats Miskruis, langs de zuidoostelijke zijde van de op- en afritlussen.

De E314 stijgt vanuit het westen naar het projectgebied toe. Vooral ter hoogte van windturbine 2 ligt de snelweg verzonken in het natuurlijk reliëf. Vóór zij het projectgebied bereikt vanuit westelijke richting ligt de snelweg hoger dan het natuurlijk reliëf, voorbij het projectgebied, richting oosten is dat eveneens zo. De snelweg gaat immers over de kruisende N258 middels de brug aan de op- en afritten.

Bij de voormelde carpool-parking bevinden zich 2 gsm-masten, duidelijk waarneembaar in het landschap.

Verder in de oostelijk richting buigt het tracé van de E314 ietwat zuidelijk af. In die buitenbocht ter hoogte van Assent (Bekkevoort) komt, vanaf ongeveer 3500 m afstand van huidige projectlocatie, er een windturbineproject voor bestaande uit 10 turbines. Deze turbines zijn zichtbaar als je vanuit het westen naar het projectgebied toe rijdt. Ook ter hoogte van de Wisselaar zelf en de woningen aan de Miskruis is dit project zichtbaar. Gezien de grote afstand met het gerealiseerde park te Bekkevoort kan niet gesteld worden dat de aanvraag een hierbij aansluitend project betreft zodat geen MER vereist is.

Het sterk glooiende landschap ter plaatse is sterk doorsneden door beboste gebieden.

Bomen worden niet gerooid, kleine landschapselementen worden zoveel als mogelijk gerespecteerd.

De autosnelweg is alhoewel plaatselijk ingegraven een markant gegeven in het landschap. Een kleine visuele onderbreking door het erg plaatselijk ingegraven trajectdeel verandert hierin se niets aan. Westelijk en Oostelijk is zij door de ophoging van het reliëf, het op- en afrittencomplex duidelijk aanwezig in het structureel aangetast landschap. Vervoersbewegingen, verlichtingspalen en markant aanwezig ter plaatse vastgesteld geluid zijn tevens duidelijke indicatoren.

Qua impact op vergezichten is huidig project geenszins uniek. Het dichtst bijgelegen project van windturbines verderop situeert zich te Bekkevoort. De windturbines zijn eveneens van ver zichtbaar.

Het natuurgebied (Mierenbos) zuidelijk van de E314 ter hoogte van de projectlocatie is fundamenteel aangetast door de aanwezigheid van vele woningen (blijkens het advies van de gemeente Tielt-Winge werden deze vergund voor het invoeggetreden van het gewestplan). De natuurwaarde is hierdoor beperkt. Op het domein Haksberg in parkgebied tussen windturbine 1 en 2 komt het vrij kleine eclectische kasteel met toegangsweg verharding errond, een loods voor de productie van wijn met toegangsweg en verharding en een waterplas voor. Een deel van dit domein is en wordt opnieuw ingericht met wijngaarden, een deel is bebost of nog kaal.

Gezien het voorgaande kan gesteld worden dat het een structureel aangetast gebied betreft, waar afhankelijk van de waarnemingsplaats de windturbines niet, amper of

gedeeltelijk te zien zijn vanuit de woningen. De woningen aan de Galgenberg vormen hier een uitzondering op. Windturbine 3 bevindt zich immers in het open veld gelegen noordelijk van die woningen. Ook de woning Vanuit de snelweg zelf zullen de windturbines 1 en 2 quasi volledig zichtbaar zijn. Dit geldt tevens voor een aantal woningen aan de Haksbergstraat, buiten het aldaar voorkomende natuurgebied (Mierenbos).

Uit landschapsstudies, uitgevoerd in opdracht van het Agentschap voor Natuurlijke Rijkdommen en Energie is gebleken dat windturbines, ondanks de aanzienlijke hoogte ervan, vanaf zes kilometer vervagen in het landschap. De mate van zichtbaarheid korter bij wordt mede sterk bepaald door kleine en minder kleine landschapselementen zoals bomen, bomenrijen, bossen,... Deze komen hier in het landschap in grote mate voor.

Het is onwaarschijnlijk dat verstoringsgevoelige vogels en vleermuizen gebruik zullen maken van aan de E314 gelegen natuurgebieden en het voornoemde parkgebied als habitat, net omwille van het markante geluidsimpact door vervoersbewegingen. Het is niet omdat er specifieke vogelsoorten zoals de Rode Wouw of wespandief zijn waargenomen dat zij dit gebied als habitat gebruiken. De windturbines zijn gelegen in een zone met een laag of niet gekend risico op een belangrijk negatieve impact op de vogelstand. De impact van de bijkomende windturbines dient hierdoor sterk gerediveerd.

Windturbine 1 situeert zich op 150 m van de E314, windturbine 2 op 175 m, windturbine 3 op 329 m. De afstand tussen windturbine 1 en 2 bedraagt 493m, tussen windturbine 2 en 3 is die afstand 580m. De afstand tussen windturbine 1 en 2 wordt bepaald door het tussengelegen parkgebied. De grotere afstand tot de snelweg van windturbine 3 wordt bepaald door de woningen aan de Galgenberg, tussen de windturbine en de E314. Windturbines 1 en 2 kunnen nog als voldoende gebundeld met de E314 beschouwd worden. Door de grotere afstand tussen windturbine 2 en 3 en de grotere afstand van de windturbine 3 tot de snelweg wordt windturbine 3 niet meer beschouwd als voldoende gebundeld bij de autosnelweg en de andere twee windturbines. Er kan, omwille van de markant grotere afstand van de windturbine 3 tot de E314 niet meer van een lijnopstelling met de andere twee windturbines worden gesproken. Om deze redenen wordt de windturbine 3 niet aanvaardbaar geacht.

Wat het aspect archeologie betreft wordt opgelegd dat moet voldaan worden aan de vondsmeldingsplicht zoals bepaald in het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium.

De inplanting van de 2 weerhouden windturbines zal slechts een relatief beperkte oppervlakte innemen waardoor de negatieve impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar zijn. Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied waar windturbine 1 zich situeert betreft bovendien een zeer smalle strook tussen het parkgebied van het wijnkasteel Haksberg en het westelijk aanpalende natuurgebied. Het agrarisch gebied waar windturbine 2 is gelegen betreft plaatselijk een strook tussen het parkgebied en een oostelijk gelegen bosje. De niet vergunningsplichtige toegangswegen die nodig zijn voor de opbouw van de windturbines, worden eveneens zo beperkt mogelijk gehouden. In de praktijk blijkt dat een permanent beschikbare werkvlak van maximaal 25m bij 25m volstaat. Enkel voor de opbouw kan deze de gevraagde oppervlakte 35m bij 45m omvatten.

Er kan daarom niet worden aangesloten met het advies van de Afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling Vlaams-Brabant.

Het advies van de FOD Mobiliteit en Vervoer beperkt de hoogte van windturbines 2 en 3 tot 138 m AGL omdat deze gelegen zijn in de militaire "Pan-Ops" zone, waarbij rekening moet worden gehouden met de vliegveiligheid op en rond de vliegbasis van Bevekom. Deze hoogtebeperking voor windturbine 2 wordt aan de stedenbouwkundige vergunning gekoppeld.

Het advies van het Agentschap Wegen en Verkeer, district Aarschot is gunstig voor de inplanting van de windturbines en bijhorende middenspanningscabines. Het agentschap stelt verder dat er onderzocht wordt of er een afwijking mogelijk is voor de realisatie van toegangswegen in de bouwvrije strook van 30 langs de E314. Dienaangaande wordt de voorwaarde opgelegd dat een gunstig advies moet worden bekomen van het betreffende Agentschap, vooraleer de werken kunnen worden opgestart.

ALGEMENE CONCLUSIE

De inplantingswijze en de aard van de twee weerhouden windturbines beantwoorden aan de uitzonderingsregelgeving, zoals vervat in de eerder weergegeven clicheringsregel artikel • 4.4.9 van de VCRO en aan het bundelingsprincipe. Een goede plaatselijke aanleg komt niet in het gedrang. De naar aanleiding van het openbaar onderzoek ingediend en de deels negatieve bezwaren van de openbare besturen werden weerlegd of in bindende voorwaarden opgenomen. De aanvraag kan gedeeltelijk en voorwaardelijk positief worden geëvalueerd.

(...)

- *De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is*

•

1° het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen; 2° de volgende voorwaarden na te leven:

- *Er moet gunstig advies bekomen worden van het Agentschap Wegen en Verkeer voor de toegangswegen vooraleer de werken kunnen aangevangen worden;*
- *Windturbine 1 wordt vergund;*
- *Windturbine 2 wordt vergund mits een hoogtebeperking tot 138 m AGL;*
- *Windturbine 3 wordt uit de vergunning gesloten.*
- *Blijvende werkvlakken worden beperkt tot maximaal 25 bij 25 m*
- *Er moet voldaan worden aan de vondsrmeldingsplicht zoals bepaald in het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium.*

...”

Dit is de bestreden beslissing.

De tussenkomende partij heeft bij aangetekende brief van 27 januari 2014 een beroep ingesteld dat eveneens strekt tot de vernietiging van deze bestreden beslissing. Dit beroep is bij de Raad geregistreerd onder het rolnummer 1314/0343/A/2/0267.

V. VERZOEK TOT SAMENVOEGING

De tussenkomende partij vraagt in haar schriftelijke uiteenzetting om de vordering samen te voegen met het beroep dat bij de Raad gekend is onder het rolnummer 1314/0343/A/2/0267.

Artikel 10 van het Procedurebesluit, in werking getreden op 1 september 2012, bepaalt dat beroepen kunnen worden samengevoegd als ze onderling zo nauw verbonden zijn dat het wenselijk is om er met eenzelfde arrest uitspraak over te doen. Het staat de kamer, waar de beroepen aanhangig zijn, vrij daarover te beslissen.

Het samenvoegen van dossiers heeft tot doel de rechtsbedeling te bevorderen en een vlotte afwikkeling van de zaken mogelijk te maken.

Hoewel in beide dossiers de vernietiging gevorderd wordt van dezelfde bestreden beslissing is het niet aangewezen de dossiers samen te voegen. Uit de uiteenzetting van de wettigheidskritieken over de grond van de zaak blijkt dat de huidige tussenkomende partij (verzoekende partij in de zaak met rolnummer 1314/0343/A/2/0267) de elf middelen van de verzoekende partij niet ontvankelijk, minstens ongegrond acht.

Het standpunt van de partijen verschilt dermate dat een samenvoeging de afhandeling van de rechtsstrijd, gelet op de tegenstrijdigheid van de belangen van de verzoekende partijen in beide dossiers, niet kan bevorderen.

VI. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partij

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij meent dat zij hinder en nadelen ondervindt door de bestreden beslissing en dus een belang heeft bij de vordering op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO. Zij licht toe dat zij op grond van artikel 2 van het Gemeentedecreet moet bijdragen tot het welzijn van de burgers en de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied en dus dient te waken over de visuele en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving op het gemeentelijk grondgebied, alsook dat de uitvoering van vergunningsaanvragen geen overdreven hinder veroorzaakt voor de bewoners van de gemeente.

De verzoekende partij onderstreept verder dat zij een beleid voert dat actief de problematiek van de inplanting van windturbines opvolgt en aanstuurt, wat volgens haar eveneens blijkt uit het advies dat werd verleend in het kader van de administratieve procedure. Zij stelt dat zij het behoud van de open ruimte zo veel mogelijk nastreeft en meent dat aangezien zij de visuele en landschappelijke impact te sterk acht, de bestreden beslissing een grote impact heeft op de duurzame ontwikkeling van haar gemeentelijk gebied. Bijkomend merkt zij op dat de inwoners disproportioneel worden getroffen door de hinder die de windturbines veroorzaken.

Verwijzend naar de rechtspraak van de Raad stelt de verzoekende partij nog dat de omstandigheid dat de bestreden beslissing indruist tegen haar gewenste stedenbouwkundig beleid, namelijk het behoud van de open ruimte, voldoende is om een belang te ontleenen op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO

2.

De verwerende partij betwist het belang en stelt dat de verzoekende partij geen enkel stuk bijbrengt waaruit blijkt dat de bestreden beslissing zal indruisen tegen het gewenste stedenbouwkundige beleid en dat de visuele en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving zal worden aangetast. De verwerende partij betwist de stelling van de verzoekende partij en meent dat de verzoekende partij geenszins aantoont dat zij over het vereiste belang beschikt.

3.

Ook de tussenkomende partij betwist het belang van de verzoekende partij.

De tussenkomende partij merkt op dat de vordering is ingesteld door de gemeente Aarschot en niet door haar college van burgemeester en schepenen. Aangezien de gemeente geen vergunningverlenend bestuursorgaan is, besluit zij dat de verzoekende partij zich enkel kan beroepen op artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO. De tussenkomende partij acht de vordering niet ontvankelijk in zoverre die is ingesteld op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 2° VCRO.

In de mate dat de verzoekende partij haar belang ontleent als belanghebbende derde in de zin van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO acht de tussenkomende partij het beroep eveneens niet ontvankelijk. Zij voert aan dat de verzoekende partij te vaag blijft over het door haar gewenste beleid en dat er uit haar uiteenzetting niet blijkt hoe dit beleid zich dan wel veruitwendigt. Verder meent zij dat de verzoekende partij als gemeente niet kan optreden om de belangen van haar inwoners te vertegenwoordigen en daarmee louter een *actio popularis* voert.

Tot slot merkt de tussenkomende partij op dat windturbine 1 op het grondgebied van de gemeente Tielt-Winge wordt ingeplant en dat de verzoekende partij bijgevolg dient te motiveren waarom zij aanspraak maakt om een ruimtelijk beleid op het grondgebied van een andere gemeente te voeren.

4.

In haar wederantwoordnota verwijst de verzoekende partij uitvoerig naar de rechtspraak van de Raad om te besluiten dat zij haar belang voldoende heeft uiteengezet. Daarnaast verwijst zij nog naar haar gemeentelijk ruimtelijk structuurplan waaruit blijkt dat zij een open ruimte structuur nastreeft en naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof waarin die stelt dat de belangvereiste niet op een te formalistische wijze mag worden toegepast.

Beoordeling door de Raad

1.

Om als derde belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO in principe dat de verzoekende partij, als natuurlijke persoon of als rechtspersoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

Wel zal de verzoekende partij het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen of de vrees hiervoor voldoende aannemelijk moeten maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet moeten omschrijven en tegelijk zal zij moeten aantonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal

verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen die zij ondervindt of vreest te ondervinden.

Het vereiste van een belang bij het beroep mag wel niet op een overdreven restrictieve of formalistische wijze worden toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010).

Artikel 11, tweede lid, 5° Procedurebesluit bepaalt dat de verzoekende partij in haar inleidend verzoekschrift een omschrijving dient te geven van haar belang. Ter beoordeling van het bestaan van een belang kan de Raad rekening houden met de gegevens uit het gehele verzoekschrift, met inbegrip van het deel waarin de wettigheidskritiek wordt geformuleerd.

2.

De verzoekende partij meent door de bestreden beslissing hinder en nadelen te zullen ondervinden en stelt in haar verzoekschrift uitdrukkelijk dat zij de vordering instelt op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO, en bevestigt dit opnieuw in haar wederantwoordnota. In de mate dat de tussenkomen partij de ontvankelijkheid van de vordering betwist omdat de verzoekende partij zich als gemeente niet kan beroepen op artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 2° VCRO, mist haar exceptie een feitelijke grondslag.

De exceptie wordt niet aangenomen.

3.

Een gemeente kan op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO een beroep instellen bij de Raad wanneer ze rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge een volgens de bijzondere procedure genomen vergunningsbeslissing.

De Raad neemt aan dat een gemeente kan opkomen ter verdediging van haar planologisch en stedenbouwkundig beleid. Zij moet dan wel op concrete wijze aantonen hoe de bestreden beslissing haar gemeentelijk belang of specifiek stedenbouwkundig of planologisch beleid in het gedrang brengt.

4.

In haar verzoekschrift verwijst de verzoekende partij vooreerst naar haar beleidsopdracht op grond van artikel 2 van het Gemeentedecreet en stelt dat zij moet bijdragen tot het welzijn van de burgers en de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied en dus dient te waken over de visuele en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving op het gemeentelijk grondgebied.

Ingevolge artikel 2 van het Gemeentedecreet zorgen de gemeenten op het lokale niveau voor het welzijn van de burgers en de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied. Overeenkomstig artikel 41 van de Grondwet is de gemeente bevoegd voor aangelegenheden van gemeentelijk belang waarvoor zij alle initiatieven ter verwezenlijking kan nemen.

Wat de ruimtelijke ordening betreft, kent de decreetgever de gemeente de rol van eerste aanspreekpunt toe. De gemeente houdt bij de duurzame ruimtelijke ontwikkeling van haar grondgebied rekening met zowel de huidige generatie als de behoeften van de toekomstige generaties, de ruimtelijke draagkracht, de sociale gevolgen en dergelijke meer, en dit op grond van artikel 1.1.4 VCRO en voornamelijk op het vlak waar de gemeenteraad een beslissende bevoegdheid heeft inzake planologie.

Ter ondersteuning van haar belang verwijst de verzoekende partij onder meer naar het negatieve advies dat het college van burgemeester en schepenen tijdens de administratieve procedure heeft uitgebracht. In dit verband is het nuttig op te merken dat het Grondwettelijk Hof in zijn arrest van 27 februari 2014 (nr. 32/2014) heeft aangegeven dat hinder en nadelen in hoofde van een

gemeente kunnen afgeleid worden “wanneer de bestreden vergunningsbeslissing het beleid van de gemeente doorkruist, wat kan blijken uit het feit dat het college van burgemeester en schepenen, als adviserende instantie in de bijzondere procedure, een ongunstig advies heeft verleend of voorwaarden heeft geformuleerd die niet in de vergunning werden opgenomen”.

Hoewel de verzoekende partij terecht kan verwijzen naar het ongunstige advies van haar college van burgemeester en schepenen, volstaat een loutere verwijzing naar dat advies evenwel niet. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist juist dat concreet wordt gemaakt op welke wijze het gemeentelijk beleid wordt doorkruist door de bestreden beslissing.

De verzoekende partij zet hierover uiteen dat zij de visuele en landschappelijke impact van de vergunde windturbines te sterk acht en stelt dat de bestreden beslissing haar gemeentelijk beleid gericht op het vrijwaren van de open ruimte doorkruist. Zowel de verwerende als de tussenkommende partij betwisten deze stelling en voeren aan dat de verzoekende partij niet voldoende concreet aantoont wat dan wel haar ruimtelijk beleid zou zijn en hoe de bestreden beslissing daarmee in strijd zou zijn.

In het licht van die excepties verwijst de verzoekende partij in haar wederantwoordnota naar het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Aarschot waaruit blijkt dat zij wel degelijk het maximale behoud en versterking van de open ruimte voorstaat.

5.

De Raad is van oordeel dat de verzoekende partij voldoende aannemelijk maakt dat de bestreden beslissing haar gemeentelijk beleid tot het vrijwaren van de open ruimte kan doorkruisen. De verzoekende partij maakt voldoende aannemelijk dat zij als derde belanghebbende door de bestreden beslissing hinder en nadelen zal ondervinden.

De exceptie van de tussenkommende partij dat de verzoekende partij slechts een *actio popularis* voert, wordt niet aangenomen.

VII. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Eerste en tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

In het eerste middel dat is opgedeeld in twee onderdelen roept de verzoekende partij de schending in van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, de artikelen 4.2.19 en 4.7.26 VCRO, het zorgvuldigheidsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

In het tweede middel roept de verzoekende partij de schending in van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur.

1.1

In het eerste onderdeel van het eerste middel voert de verzoekende partij aan dat de verwerende partij de vergunning diende te weigeren nu het Agentschap Wegen en Verkeer een ongunstig advies heeft verleend voor de aanleg van de toegangsweg, in het bijzonder wat betreft de bouwvrije

zone van 30 meter langsheen de autosnelweg. De verwerende partij gaat volgens haar ten onrechte over tot het verlenen van de vergunning met als voorwaarde dat er gunstig advies van het Agentschap moet worden bekomen vooraleer de werken een aanvang kunnen nemen. De verzoekende partij stelt dat door het opleggen van een dergelijke voorwaarde, de verwerende partij de uitvoering van de vergunde handelingen afhankelijk maakt van een bijkomende beoordeling door het Agentschap. De aanvrager zal dus niet zelf de vergunning kunnen uitvoeren, maar slechts na het bekomen van een gunstig advies.

Bijkomend merkt zij op dat het Agentschap Onroerend Erfgoed en het Agentschap voor Natuur en Bos ook opmerkingen hadden over de afwezigheid van de aanvoerroutes en werkplaatsen in de aanvraag. Wegens onvolledigheid van de aanvraag had de verwerende partij de vergunning moeten weigeren. Het tweede advies van het Agentschap voor Natuur en Bos doet volgens de verzoekende partij geen afbreuk aan die stelling aangezien die bijkomende nota geen deel uitmaakte van het openbaar onderzoek.

In het tweede onderdeel van het eerste middel zet de verzoekende partij uiteen dat de verwerende partij niet kon overgaan tot het verlenen van de vergunning en daarbij als bijzondere voorwaarde opleggen dat “windturbine 3 uit de vergunning wordt gesloten”. Met een dergelijke voorwaarde wijzigt de verwerende partij de aanvraag op zeer verregaande wijze zodat een nieuw aanvraagdossier moest worden ingediend. Het evenredigheidsbeginsel verbiedt dat de aanvraag aan de hand van voorwaarden substantieel gewijzigd of beperkt wordt. Bijkomend merkt de verzoekende partij nog op dat het zeer betwistbaar is of een project met twee windturbines nog wel kan worden beschouwd als een cluster, zoals beschreven in de omzendbrief.

1.2

In het tweede middel zet de verzoekende partij onder meer uiteen dat de bestreden beslissing geen formele motieven wijdt aan de principes van de omzendbrief, minstens niet duidelijk maakt of daar al dan niet rekening mee werd gehouden. Nochtans was de verwerende partij hiertoe verplicht aangezien de bestreden beslissing niet voldoet aan de vereiste van clustering van minstens drie windturbines. Zij verstoren bovendien het landschap aangezien de windturbines niet van gelijke hoogte zijn. De verzoekende partij erkent dat de omzendbrief geen verordenende kracht heeft, maar benadrukt dat wanneer de verwerende partij als vergunningverlenende overheid daarvan afwijkt, zij dit afdoende moet motiveren.

2.

Verwijzend naar de motivering in de bestreden beslissing antwoordt de verwerende partij op het eerste middel dat de vergunning niet afhankelijk wordt gemaakt van een bijkomende beoordeling. Er wordt enkel opgelegd dat er voor de toegangswegen, die niet vergunningsplichtig zijn, een gunstig advies moet bekomen worden van het Agentschap voor Wegen en Verkeer, net omwille van de strook van 30 meter langs de E314.

Wat betreft de voorwaarde dat windturbine 3 uit de vergunning wordt gesloten stelt zij nog dat die windturbine omwille van de afstand ten aanzien van de andere windturbines en ten aanzien van de E314 net op basis van het bundelingsprincipe uit de vergunning wordt gesloten. Dit hoeft volgens haar evenwel niet te betekenen dat de overige twee windturbines ook geweigerd moeten worden, aangezien die wel beantwoorden aan het principe van de bundeling.

Met betrekking tot het tweede middel stelt de verwerende partij dat zij de regelgeving waarnaar de verzoekende partij verwijst in de bestreden beslissing aanhaalt en dat alleen al daaruit blijkt dat zij haar onderzoek heeft verricht in overeenstemming met de geldende principes van de omzendbrief. Verwijzend naar de relevante overwegingen in de bestreden beslissing benadrukt de verwerende partij dat zij windturbine 3 net omwille van het bundelingsprincipe niet aanvaardbaar acht. Tot slot

stelt zij dat de verzoekende partij voornamelijk een andere mening over het clusteringsprincipe lijkt toegedaan.

3.

Aan het eerste middel voegt de tussenkomende partij nog toe dat de toegangswegen geen vergunningsplichtige handelingen zijn en dat de aanleg van die toegangswegen dan ook geen weigeringsgrond kan uitmaken voor de vergunning van een windturbine. De in de vergunning opgelegde voorwaarde waarin wordt bepaald dat er een gunstig advies van het Agentschap voor Wegen en Verkeer moet worden bekomen, betekent enkel dat zij ertoe gehouden is om in overleg te treden met het Vlaamse Gewest.

Waar de verzoekende partij meent dat windturbine 3 niet als voorwaarde uit de vergunning kan worden gesloten, stelt de tussenkomende partij nog dat de verzoekende partij op geen enkele wijze aantoont hoe de schrapping van windturbine 3 'de economie van het project' in gevaar brengt. Er is volgens de tussenkomende partij geen sprake van een essentiële wijziging en dus moeten de plannen ook niet gewijzigd worden.

Met betrekking tot het tweede middel stelt de tussenkomende partij dat een vergunning niet geweigerd kan worden omdat niet voldaan is aan het clusteringsprincipe. Zij merkt op dat het principe van clustering slechts een meerwaarde is, doch geen wettelijke vereiste. De omzendbrief heeft immers geen verordenende kracht. Voor zover de verzoekende partij de motivering van de bestreden beslissing bekritiseert, merkt de tussenkomende partij op dat uit de lokalisatienota die zij bij de aanvraag heeft gevoegd wel degelijk blijkt dat alle windturbines aan het bundelingsprincipe voldoen. Zij voegt nog toe dat de verwerende partij in de bestreden beslissing onterecht besluit dat WT3 moet worden geweigerd, immers voldoet WT3 volgens haar wel aan het bundelingsprincipe. Zij verwijst naar dit standpunt dat zij uiteenzet in de door haar aanhangig gemaakte zaak, bij de Raad gekend onder het rolnummer 1314/0343/A/2/0267.

4.

In haar wederantwoordnota stelt de verzoekende partij nog dat het niet relevant is dat de aanleg van de toegangswegen niet vergunningsplichtig is en herhaalt dat de vergunning afhankelijk wordt gesteld van een bijkomende beoordeling. Verder benadrukt zij dat een derde van de omvang van de initiële aanvraag uit de vergunning wordt geschrapt wat volgens haar een zeer substantiële ingreep is die 'de algemene economie van het project' beïnvloedt. Dit is een schending van het evenredigheidsbeginsel aangezien één derde van de aanvraag werd geschrapt.

Beoordeling door de Raad

1.

In het tweede onderdeel van het eerste middel stelt de verzoekende partij in essentie dat de verwerende partij, door het opleggen van de voorwaarde dat windturbine 3 uit de vergunning wordt gesloten, zij de aanvraag en de plannen essentieel heeft gewijzigd.

Artikel 4.2.19, §1 VCRO luidt:

“ ...

§ 1. Onverminderd de voorwaarde van rechtswege in de zin van artikel 90bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990, kan het vergunningverlenende bestuursorgaan aan een vergunning voorwaarden verbinden.

Voorwaarden zijn voldoende precies. Zij zijn redelijk in verhouding tot de vergunde handelingen.

Zij kunnen worden verwezenlijkt door enig toedoen van de aanvrager.

Zij kunnen de uitvoering van de vergunde handelingen niet afhankelijk maken van een bijkomende beoordeling door de overheid

...

Bovendien stelt artikel 4.3.1, §1, tweede lid VCRO (zoals het van toepassing was ten tijde van de bestreden beslissing) dat het vergunningverlenend bestuursorgaan een vergunning slechts kan afleveren, *“wanneer het van oordeel is dat de overeenstemming van het aangevraagde met het recht en de goede ruimtelijke ordening gewaarborgd kan worden door het opleggen van voorwaarden, met inbegrip van het opleggen van een beperkte aanpassing van de ter beoordeling voorgelegde plannen. Die voorwaarden kunnen niet dienen om de leemten van een onvolledige of vage aanvraag op te vangen. De voorwaarde dat de ter beoordeling voorgelegde plannen beperkt worden aangepast, kan enkel betrekking hebben op kennelijk bijkomstige zaken”*.

Uit deze bepalingen volgt dan ook dat het opleggen van voorwaarden - al dan niet met beperkte planwijzigingen - uitzonderlijk wel mag aangewend worden om de aanvraag in overeenstemming te brengen met het recht of met de goede ruimtelijke ordening, maar niet mag dienen om onzekerheden uit een dossier weg te werken, noch om leemten van een onvolledige of vage vergunningsaanvraag op te vullen, noch om via planaanpassingen essentiële wijzigingen aan de aanvraag door te voeren.

Als uitzonderingsregel moet artikel 4.3.1, §1, tweede lid *in fine* restrictief geïnterpreteerd en toegepast worden.

2.

De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing onder de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening met betrekking tot windturbine (WT) 3 het volgende:

“ ...

Windturbine 1 situeert zich op 150 m van de E314, windturbine 2 op 175 m, windturbine 3 op 329 m. De afstand tussen windturbine 1 en 2 bedraagt 493m, tussen windturbine 2 en 3 is die afstand 580m. De afstand tussen windturbine 1 en 2 wordt bepaald door het tussengelegen parkgebied. De grotere afstand tot de snelweg van windturbine 3 wordt bepaald door de woningen aan de Galgenberg, tussen de windturbine en de E314.

Windturbines 1 en 2 kunnen nog als voldoende gebundeld met de E314 beschouwd worden. Door de grotere afstand tussen windturbine 2 en 3 en de grotere afstand van de windturbine 3 tot de snelweg wordt windturbine 3 niet meer beschouwd als voldoende gebundeld bij de autosnelweg en de andere twee windturbines. Er kan, omwille van de markant grotere afstand van de windturbine 3 tot de E314 niet meer van een lijnopstelling met de andere twee windturbines worden gesproken. Om deze redenen wordt de windturbine 3 niet aanvaardbaar geacht.

...”

De verwerende partij is van oordeel dat WT 3 uit de vergunning geschrapt moet worden omdat zij die niet meer voldoende gebundeld acht met de E314 en de overige twee windturbines. De verwerende partij legt in de bestreden beslissing daarom de volgende voorwaarde op:

“Windturbine 3 wordt uit de vergunning gesloten.”

3.

Het opleggen van een voorwaarde om de aanvraag in overeenstemming te brengen met de goede ruimtelijke ordening is, zoals reeds gesteld, in principe mogelijk indien het gaat om aanpassingen aan “kennelijk bijkomstige zaken”.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de tussenkomende partij een aanvraag heeft ingediend voor het volgend project dat het voorwerp vormt van de bestreden beslissing *“de plaatsing van een windturbinepark bestaande uit 3 windturbines en 3 middenspanningscabines”* Met de opgelegde voorwaarde sluit de verwerende partij dus één van de drie windturbines uit de vergunning.

In de lokalisatienota die bij de aanvraag werd gevoegd valt te lezen dat de tussenkomende partij uitgebreid rekening heeft willen houden met het bundelingsprincipe zoals vervat in omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02. Zo stelt zij onder meer dat er rekening is gehouden met het bundelingsprincipe *“opdat de aantasting van de open ruimte minimaal zou zijn”*. Verder valt nog te lezen dat er *“door het bundelen van de drie windturbines een minimale aantasting van de open ruimte nagestreefd [wordt] en de beschikbare ruimte rond de E314 zo optimaal mogelijk benut [wordt]”* (eigen onderlijning). De Raad stelt vast dat uit de lokalisatienota duidelijk blijkt dat er in het licht van de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 uitdrukkelijk wordt voorzien in een bundeling van drie windturbines, zowel onderling als met de E314.

In de bestreden beslissing start de verwerende partij met de verwijzing naar het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat voor de inplanting van windturbines wordt verfijnd in het principe van de plaatsdeling. Zij vervolgt: *“Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat dan ook naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines, zoals in casu. De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelingsprincipe. In de eerste plaats moet er gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, zijnde grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten.....”*

De verwerende partij komt vervolgens in de bestreden beslissing evenwel tot de vaststelling dat windturbine 3 met een afstand van 329 meter ten aanzien van de E314 en 493 meter ten aanzien van windturbine 2 niet meer als voldoende gebundeld kan worden beschouwd. Samen met de verzoekende partij stelt de Raad vast dat, in het licht van het voorgaande, het schrappen van een van de drie aangevraagde windturbines nog bezwaarlijk als een kennelijk bijkomstige zaak kan worden aanzien, noch in verhouding staat met het voorwerp van de aanvraag. Immers heeft de opgelegde voorwaarde tot gevolg dat er niet drie maar slechts twee windturbines worden vergund.

Bovendien valt moeilijk in te zien hoe de verwerende partij enerzijds kan stellen dat windturbine 3 niet voldoet aan het bundelingsprincipe, maar anderzijds er wel van uitgaat dat het oprichten van slechts twee windturbines nog voldoet aan het principe van *“clustering van windturbines zoals in casu”*. In dit verband stelt de verzoekende partij terecht dat het betwistbaar is of een project met slechts twee windturbines nog wel kan aanzien worden als een voldoende cluster, minstens is de bestreden beslissing op dit punt niet afdoende gemotiveerd.

4.

Hierop verder bouwend stelt de verzoekende partij in het tweede middel dat de bestreden beslissing geen formele motieven bevat omtrent het clusteringsprincipe zoals vervat in de omzendbrief. De omzendbrief stelt onder meer dat bij het inplanten van windturbines uit wordt gegaan van het principe van gedeconcentreerde bundeling en dat er sprake is van een cluster vanaf drie windturbines.

Hoewel de bepalingen van de omzendbrief geen verordenende kracht hebben en de niet naleving ervan de gebeurlijke onwettigheid van de bestreden beslissing niet kan verantwoorden, stelt de Raad vast dat in het licht van de voorgaande vaststellingen duidelijk blijkt dat het oprichten van drie windturbines, om te voldoen aan het principe van 'gedeconcentreerde bundeling' zoals vervat in de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02, een essentieel aspect van de aanvraag betreft. De verwerende partij schendt dan ook artikel 4.2.19 VCRO aangezien de door de verwerende partij opgelegde voorwaarde geen betrekking heeft op een kennelijk bijkomstige zaak. Minstens moet vastgesteld worden dat de verwerende partij niet motiveert waarom de resterende twee windturbines wel zouden voldoen aan het clusteringsprincipe en dit in het licht van het voorwerp van de aanvraag en de daarin gehanteerde invalshoek van de bundeling van drie windturbines.

5.

Voor zover de tussenkommende partij nog betoogt dat de verwerende partij ten onrechte besluit dat windturbine 3 moet worden geweigerd omdat die niet als voldoende gebundeld zou zijn, merkt de Raad op dat de tussenkommende partij hiermee voornamelijk een andere mening is toegedaan en haar betoog uit de samenhangende zaak met rolnummer 1314/0343/A/2/0267 herhaalt. De tussenkoms van de tussenkommende partij is evenwel ondergeschikt aan de hoofdvordering en kan er niet toe dienen om de inzet van de rechtsstrijd te wijzigen.

Het eerste en het tweede middel zijn in de aangegeven mate gegrond.

B. Vijfde middel

Standpunt van de partijen

1.

In dit middel roept de verzoekende partij de schending in van artikel 4.3.1, 4.4.9 en 7.4.13 VCRO, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, de artikelen 11.4.1 en 15.4.6 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna Inrichtingsbesluit) en het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partij licht toe dat WT 1 volgens het geldende gewestplan gelegen is in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en WT 2 gelegen is in agrarisch gebied. Zij merkt op dat uit het aanvraagdossier blijkt dat WT 1 en 2 worden voorzien van werkvlakken en toegangswegen. Verder merkt zij op dat de verwerende partij zich ten onrechte steunt op de bepalingen over de typevoorschriften. De verzoekende partij meent dat de standaardbepaling uit categorie vier van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit van 11 april 2008 enkel betrekking heeft op de windturbines en "*andere installaties voor de productie van energie*". Hieronder kunnen volgens de verzoekende partij de werkvlakken en de noodzakelijke toegangswegen niet worden begrepen en is de oprichting ervan strijdig met de voorschriften van het geldende gewestplan. Het eerste punt van de bijlage heeft dan weer enkel betrekking op voorzieningen die in het teken staan van educatief of recreatief medegebruik.

Tot slot merkt de verzoekende partij op dat de bestreden beslissing geen formele motieven wijdt aan de verenigbaarheid van de aanvraag met de bestemming landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Nergens uit de bestreden beslissing blijkt volgens de verzoekende partij of de aanvraag de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gedrang brengt.

2.

De verwerende partij verwijst uitvoerig naar de bestreden beslissing en besluit dat het middel ongegrond is nu de beslissing wel degelijk een motivering bevat met betrekking tot de verenigbaarheid van de aanvraag met de bestemmingsvoorschriften.

3.

De tussenkomenende partij voegt hieraan nog toe dat WT 1 in landschappelijk waardevol agrarisch gebied wordt ingeplant en WT 2 in agrarisch gebied en bevestigt dat volgens de bestemmingsvoorschriften windturbines in principe niet in die gebieden kunnen worden ingeplant. Zij merkt evenwel op dat de verwerende partij toepassing maakt van artikel 4.4.9 VCRO (clichering) en dat volgens die bepaling er van de toepasselijke gewestplanvoorschriften kan worden afgeweken indien de aanvraag vergunbaar is op grond van het typevoorschriftenbesluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008. Dit besluit voorziet in de oprichting van windturbines in agrarisch gebied. Aangezien de noodzakelijk toegangswegen en de werkvlakken zijn vrijgesteld van vergunning doet de kritiek van de verzoekende partij op dit punt niet ter zake en betreft het kritiek op een overtoollig motief. Zij stelt tevens dat de nadere aanwijzing 'landschappelijk waardevol' slechts een overdruk betreft op de grondkleur agrarisch gebied en artikel 4.4.9 VCRO dan ook kan worden toegepast in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Verwijzend naar de bestreden beslissing, en meer bepaald de overwegingen over de goede ruimtelijke ordening, stelt de tussenkomenende partij dat de schoonheidswaarde van het landschap door de verwerende partij wel degelijk uitdrukkelijk werd onderzocht.

4.

In haar wederantwoordnota stelt de verzoekende partij nog dat, al zijn de toegangswegen uitgesloten van de vergunning, de kritiek met betrekking tot de werkvlakken overeind blijft, aangezien die niet in overeenstemming zijn met het bestemmingsgebied.

Beoordeling door de Raad

1.

1.1

De verzoekende partij zet in essentie uiteen dat de toegangswegen en de werkvlakken in strijd zijn met de voorschriften van het gewestplan en dat in de mate dat de windturbines in het landschappelijk waardevol agrarisch gebied worden ingeplant, de impact ervan op de schoonheidswaarde van het landschap niet voldoende wordt onderzocht.

De in het geding zijnde partijen betwisten niet dat WT 1 gelegen is in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en WT 2 in agrarisch gebied. In die gebieden gelden in principe de voorschriften die zijn neergelegd in de artikelen 11.4.1 en 15.4.6.1 van het Inrichtingsbesluit.

Er bestaat in principe dus een planologische onverenigbaarheid met de gewestplanbestemming.

1.2

Het wordt niet langer betwist dat op grond van artikel 4.4.9, §1 en §2 VCRO, in landschappelijk waardevol agrarisch gebied (LWAG) de clicheringsregeling kan toegepast worden voor windturbines. Windturbines zijn in LWAG mogelijk voor zover de algemene bestemming niet in het gedrang komt en de mogelijke effecten van de windturbines ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en door de vergunningverlenende overheid worden beoordeeld.

1.3

In de bestreden beslissing zijn hierover de volgende overwegingen terug te vinden:

(als antwoord op een bezwaar):

“ ...

EVALUATIE VAN DE BEZWAREN INGEDIEND IN AARSCHOT EN TIELT-WINGE DOOR DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR.

(...)

De clichering voor windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied is mogelijk, net omdat dergelijk gebied slechts een overdruk is van het agrarisch gebied. Dit blijkt zonder twijfel uit de parlementaire voorbereidingen, zoals in de eerste aanvullende nota geciteerd en toegelicht. Er wordt geconcordeerd met de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw", zoals in artikel 7.4.13 VCRO aangeduid.

Eens er sprake is van clichering worden de bepalingen van de categorie landbouw uit de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 van toepassing.

In gevolge deze standaardtypebepaling voor de categorie van gebiedsaanduiding landbouw zijn windturbineparken toegelaten voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de bestemming niet in het gedrang brengen en op voorwaarde dat de mogelijke effecten van de inplanting in een localisatienota worden beschreven en geëvalueerd.

In die gevallen speelt de aard van de voorschriften van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied geen verdere rol meer. Er kan niet worden aangenomen dat de bepalingen van het Inrichtingsbesluit bovenop de standaardtypebepalingen die gelden voor de vergelijkbare categorie van gebiedsaanduiding (landbouw) zouden moeten toegepast. Volledigheidshalve kan worden aangestipt dat het voorschrift landschappelijk waardevol agrarisch gebied een loutere overdruk bevat van het bestemmingsvoorschrift "agrarisch gebied" en derhalve niet anders dan als een bestemmingsvoorschrift moet worden beschouwd.

Het voorschrift "agrarisch gebied", met in overdruk de aanwijzing "landschappelijk waardevol", is bepaald in het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (verder "het Inrichtingsbesluit").

(...)

De landschappelijk waardevolle agrarische gebieden zijn dus louter een nadere aanwijzing van het agrarisch gebied. Het loutere feit dat een nadere aanwijzing, in overdruk, wordt gegeven aan het agrarisch gebied maakt niet dat een "landschappelijk waardevol agrarisch gebied" geen bestemmingsvoorschrift meer zou inhouden. Het Inrichtingsbesluit heeft duidelijk tot doel om de bestemming en het gebruik van de grond vast te leggen.

Met het vastleggen van de bestemming agrarisch gebied en meer bepaald in overdruk het landschappelijk waardevol karakter ervan, wordt overgegaan tot het zoneren van zekere activiteiten, handelingen en maatschappelijke functies die in dat specifieke bestemmingsgebied kunnen worden toegelaten.

Het voorschrift van landschappelijk waardevol agrarisch gebied werd door de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen reeds trouwens als bestemmingsvoorschrift aangeduid:

(...)

Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied kan niet anders dan als bestemmingsvoorschrift wordt beschouwd.

Uit de voorbereidende werken bij artikel 4.4.9. §2 VCRO' blijkt trouwens dat voor de definitie van bestemmingsvoorschrift zoals in artikel 4.4.9. VCRO opgenomen, verwezen wordt naar het (huidige) artikel 4.1.1., 1° VCRO :

(...)

Hoger bleek dat artikel 1, §1, tweede lid van het Inrichtingsbesluit net aangeeft dat de gewestplannen de bestemmingsgebieden worden aangegeven, met de in hoofdstuk II aangegeven nomenclatuur, dus ook agrarisch gebied, met in overdruk de aanwijzing landschappelijk waardevol gebied.

Er kan dan ook van deze bestemming worden afgeweken in het kader van artikel 4.4.9. §1, eerste lid VCRO.

Artikel 4.4.9 VCRO noch artikel 7.4.13 VCRO zijn geschonden.

Bovendien stelt de Raad van State in twee recente arresten d.d. 10 oktober 2013, nr. 225.044, Valckenier en 10 oktober 2013, nr. 225.045, gemeente Denderleeuw, dat een landschappelijk waardevol agrarisch gebied een agrarisch gebied is, dat in overdruk als landschappelijk waardevol wordt bestempeld. De niet expliciete vermelding hiervan in de concordantietabel doet hieraan geen afbreuk. Omdat in artikel 4.4.9 §2, eerste lid, VCRO het woordje 'alleszins' opgenomen werd, kan volgens de RvS aan de concordantietabel geen exhaustieve draagwijdte worden toegekend. Hieruit volgt dat artikel 4.4.9 VCRO niet uitsluit om windturbines te vergunnen in de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden.

Het bezwaar wordt derhalve niet weerhouden.

...

1.4.

Om te voldoen aan de formele motiveringsplicht is het noodzakelijk, maar voldoende dat de genomen beslissing duidelijk aangeeft op welke overwegingen de verwerende partij zich heeft gesteund om de beslissing al dan niet te verlenen. De bestreden beslissing dient dan ook de motieven aan te geven waarom de aanvraag de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gedrang brengt.

Het komt de Raad niet toe zijn beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten of de schoonheidswaarde van een gebied in de plaats te stellen van de verwerende partij. Bij de uitoefening van zijn wettigheidscontrole kan de Raad enkel nagaan of de verwerende partij de haar terzake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen en in die beslissing formeel tot uiting heeft gebracht. Wanneer door de verwerende partij andersluidend wordt geoordeeld dan in de administratieve procedure aangebrachte adviezen, geldt in principe dat zij haar beslissing op dat punt des te zorgvuldiger dient te motiveren.

1.5.

Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied is een overdruk van het agrarisch gebied, waarbij overeenkomstig artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit enkel die handelingen en werken mogen worden uitgevoerd die in overeenstemming zijn met de in grondkleur aangegeven bestemming. Artikel 4.4.9 VCRO laat toe van deze basisbestemming af te wijken.

De zinsnede uit artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit 'voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen' houdt geen bestemmingsvoorschrift in, zodat de toets aan de schoonheidswaarde van het landschap, de 'esthetische toets' of de 'landschapstoets' onverkort geldt, ook bij clichering, met dien verstande dat de vereisten zoals bepaald in het typevoorschriftenbesluit hierbij eveneens in acht moeten genomen worden.

1.6

In tegenstelling tot wat de verwerende partij lijkt te beweren, blijkt uit de onder punt 1.4 geciteerde overwegingen niet dat de verwerende partij de impact van windturbine 1 op de schoonheidswaarde

van het LWAG heeft onderzocht. Zij gaat er in de bestreden beslissing immers verkeerdelijk van uit dat aangezien de bepalingen van het typevoorschriftenbesluit van toepassing zijn, de relevante bepalingen van het Inrichtingsbesluit geen toepassing meer vinden. Zo stelt de verwerende partij in de bestreden beslissing uitdrukkelijk dat: “ *In die gevallen de aard van de voorschriften van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied geen 'verdere rol meer [speelt]*” en “*Er kan niet worden aangenomen dat de bepalingen van het Inrichtingsbesluit' bovenop de standaardtypebepalingen die gelden voor de vergelijkbare categorie van gebiedsaanduiding (landbouw) zouden moeten toegepast.*”

Zoals reeds gesteld houdt de zinsnede uit artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit ‘voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen’, in tegenstelling tot wat de verwerende partij in de bestreden beslissing voorhoudt, geen bestemmingsvoorschrift in, zodat de toets aan de schoonheidswaarde van het landschap, de ‘esthetische toets’ of de ‘landschapstoets’ onverkort geldt. De verwerende partij dient dan ook als vergunningverlenend bestuursorgaan, zelfs in het geval van clichering, in de bestreden beslissing uitdrukkelijk een formeel motief te wijden aan de impact van windturbine 1 op de schoonheidswaarde van het LWAG, met dien verstande dat zij de vereisten zoals bepaald in het typevoorschriftenbesluit hierbij eveneens in acht dient te nemen.

Samen met de verzoekende partij stelt de Raad vast dat de verwerende partij, in de bestreden beslissing, over dit aspect het stilzwijgen behoudt. In de mate dat de verwerende partij de verenigbaarheid van de aanvraag met de bestemmingsvoorschriften onderzoekt, beperkt zij zich tot de loutere vaststelling dat de voorschriften van het Inrichtingsbesluit niet meer dienstig zijn. Een dergelijke motivering komt neer op de negatie zelve van de ‘esthetische toets’ zoals vervat in artikel 15.6.4.1 Inrichtingsbesluit.

De tussenkomende partij verwijst nog deels naar wat in de bestreden beslissing wordt uiteengezet onder ‘de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening’ en stelt dat uit de daarin opgenomen overwegingen duidelijk blijkt waarom de verwerende partij de aanvraag verenigbaar acht met de goede ruimtelijke ordening. De Raad stelt vast dat de overwegingen waarnaar de tussenkomende partij verwijst enkel vermelden dat “*de negatieve impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar zijn*” en dat “*het landschappelijk waardevol agrarisch gebied waar windturbine 1 zich situeert bovendien een zeer smalle strook tussen het parkgebied van het wijnkasteel Haksberg en het westelijk aanpalende natuurgebied [betreft]*”. In tegenstelling tot wat de tussenkomende partij voorhoudt, zijn dit geen overwegingen waaruit zou moeten blijken dat de inplanting van WT1 geen schadelijke gevolgen toebrengt aan de landschappelijke kwaliteiten van het LWAG. De uit te voeren ‘esthetische toets’, ook in kader van artikel 4.4.9 VCRO , is immers een andere toets dan deze van de overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening.

1.7

Ten overvloede merkt de Raad op dat evenmin uit de andere overwegingen over de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening een ‘esthetische toets’ kan worden ontwaard. Uit de overwegingen zoals opgenomen in de uiteenzetting van het feitenrelaas blijkt dat de verwerende partij voornamelijk ingaat op het principe van de ‘gedeconcentreerde bundeling’. Deze standpunten inzake het bundelingsprincipe en de lijninfrastructuur kunnen bij de beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten, en dus het esthetisch aspect, niet betrokken worden aangezien de vraag of de geplande windturbines voldoen aan de criteria zoals vooropgesteld in de omzendbrief RO/2006/02 en de vraag naar de vrijwaring van de schoonheidswaarde van het gebied, waarbij de landschappelijke kwaliteiten van dit gebied moeten vooropgesteld en geëvalueerd worden ten aanzien van de landschappelijke impact van de inplanting, duidelijk andere doelstellingen hebben.

Verder meent de verzoekende partij nog dat de inplanting van de windturbines in strijd is met de geldende voorschriften van het gewestplan omdat de uitzondering van de 'clichering' niet van toepassing is op de aan te leggen toegangswegen en de werkplatformen.

Uit het dossier en uit de bestreden beslissing blijkt dat de aanvraag voorziet in de aanleg van toegangswegen en werkvlakken. De tijdelijke werkvlakken mogen volgens de bestreden beslissing een oppervlakte van 35 meter bij 45 meter omvatten, terwijl de permanente werkvlakken beperkt moeten blijven tot een oppervlakte van 25 meter bij 25 meter.

Zoals de tussenkomen partij terecht opmerkt bepaalt artikel 11.7 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is (Vrijstellingsbesluit) dat een vergunning niet vereist is "*voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang*". Het wordt niet betwist dat de oprichting van een windturbine op grond van artikel 2, 4° van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid VCRO, een handeling van algemeen belang is.

In de mate dat de verzoekende partij betoogt dat de aanleg van de toegangswegen niet onder de uitzonderingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO vallen volstaat de vaststelling dat dergelijke handelingen uitdrukkelijk zijn vrijgesteld van vergunning.

Voor zover de verzoekende partij nog stelt dat de vergunde werkvlakken evenmin onder de uitzonderingsregel van artikel 4.4.9 VCRO vallen, merkt de Raad op dat de aanleg van een permanent werkvlak een inherent aspect is van de oprichting van een windturbine en bijgevolg ook onder artikel 4.4.9 VCRO wordt begrepen. In ieder geval toont de verzoekende partij niet aan waarom dit niet het geval zou zijn en beperkt zij zich tot het louter poneren van haar standpunt.

Ten overvloede merkt de Raad op dat ook hier de "esthetische toets" van artikel 15.4.6.1 VCRO van toepassing is zodat de verwerende partij in de bestreden beslissing hierover uitdrukkelijk een formeel motief zal moeten wijden. De beoordeling van de impact van de inplanting van de windturbines op de schoonheidswaarde van het landschap slaat immers op de aanvraag in zijn geheel en dus zowel op de windturbines op zich als de bijhorende vergunningsplichtige werkvlakken.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond

C. Overige middelen

De overige middelen worden niet onderzocht aangezien deze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de bvba WIJNKASTEEL HAKSBERG is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 13 december 2013, waarbij aan de tussenkomende partij enerzijds de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van twee windturbines en bijhorende middenspanningscabines en anderzijds de vergunning wordt geweigerd voor het bouwen van een derde windturbine op de percelen gelegen te 3390 Tielt-Winge en 3200 Aarschot, met kadastrale omschrijving Tielt-Winge afdeling 1, sectie A, nummer 1 en Aarschot, afdeling 5, sectie F, nummers 296B, 315H en 310D.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partij en dit binnen een vervaltermijn van vier maanden te rekenen vanaf de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare zitting op 7 juni 2016, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, tweede kamer, samengesteld uit:

Hilde LIEVENS, voorzitter van de tweede kamer,

met bijstand van

Hildegard PETTENS, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Hildegard PETTENS

Hilde LIEVENS